

ST.

24. FEBR. 1949
61. ÅRGANG
NUMMER 7-8

FRAM KRISTMENN FRAM

OLAV

INNHOILDSFORTEGNELSE:

BØKER OG LESNING - BARNETRO - EN NOVELLE -
KATOLSKKE PROFILER: KARDINAL MINDSZENTY -
ET INTERVJU - MODERNE KATOLSK TANKE OG
NORDISK ÅNDSMILJØ - LITTERATUR FRA HERDER -
HJEMME OG UTE - FASTEMANDAT FOR ÅRET 1949

DEN GODE JORD OG DET EDLE HJERTE

Tanker til Seksagesima

Dette er lignelsen om såmannen, sier Kristus:
«Sæden er Guds ord. Det langsmed veien er de som hører; men så kommer djevelen og tar ordet bort fra deres hjerte, så de ikke skal tro og bli frelst. Det på stengrunnen er de som tar imot ordet med glede når de hører det; men de har ingen rot; de tror for en tid, men i prøvestunden faller de fra. Men det som falt mellom torner, er de som hører, men kveles mens de vandrer under sorger og rikdom og livets lyst, og bærer ikke frukt. Men det i *den gode jord* er de som hører ordet med et *godt og edelt hjerte* og tar vare på det, og de bærer frukt i tålmod.» — *Fra evangelieteksten på søndag seksagesima.*

Hvert år lignelsen om såmannen kommer igjen i evangelieteksten på søndag seksagesima, kan det vel hende vi tenker som så: Er jeg en av dem som skal bli frelst? Er jeg en av dem som er falt fra i de tusen prøvestunder? Er jeg en av dem som stanser opp og lytter, men begir meg gladelig ut i livets rammel og forsvinner i trafikken? Eller — og hvorfor ikke? — er jeg kanskje tross alt det gode og noble menneske som Gud og mine likemenn har funnet velbehag i?

Hvem vil være andre enn denne siste? God og from og bra. Selverkjennelsen er som oftest generøs, målene runde og tøyelige.

Et godt og edelt hjerte, hvem mener ikke å eie det? Fikk jeg en vakker dag høre at jeg hadde vært hård og vist meg mindre nobel, ville jeg ikke forsvare meg med nebb og klør for å bevise min høye kvalitet, mine edle hensikter? — Jeg har ikke gjort *lykke!*

Har jeg ikke gjort lykke utad, hvordan kan jeg føle den indre?

Jeg går i meg selv. Og ut kommer et enda større og prektigere ego!

I vårt forhold til Gud går ikke dette. Skal vi endelig en gang forsøke å komme framover, må vi gå den bakvendte veien. Vi må et godt stykke tilbake inn i oss selv. Da kan en såret forfengelighet føre til en ekte indre forbedring. Men da er det å gå i seg selv ikke spøk!

Hva kan nemlig da skje der inne i dette forgudede selvet vårt? To ting kan skje: Enten taler vi med oss selv — selvets hav er vidt og dypt! — eller vår tanke treffer Gud. Det første er som å så på stengrunn, sløse sæden bort langs veikanten eller gi det tornene i vold. Men treffer vår tanke Gud, og dveler ved ham, da skjer der noe med sinnets jordbunn: Det åpner seg. En kraft siger inn. Der alt var tørt eller goldt, blir matjord.

Slik er Gud. Han forlanger så lite. Men så snart vi åpner oss for ham, trenger han seg gjennom som regnet i sanden. Hjertet og sinnet vårt — kjærlighetens organ og viljens bolig i vårt sjelsliv — blir til den gode jord der Guds ord kan falle godt, skyte vekst og bære frukt.

Ingen må tro at denne prosess tar til og forløper av seg selv. Gud står der nok rede med såkornet, rede med nåden. Han er også med å forberede marken, gjøre den fruktbar. Men det er jeg som må *ville* bear-

VÅRE KIRKER

på søn- og helligdager

KUNNGJØRINGER:

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.

*Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegrø. og Biskopen 42 52 87).*

Kl. 7: Stille messe.

Kl. 8.15: Fromesse m. preken.

Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.

Kl. 11: Høgmesse m. preken.

Kl. 19: Aftengudstjeneste.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Kl. 8: Fromesse.

Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Kl. 17: Aftengudstjeneste.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Kl. 8.15: Fromesse.

Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Kl. 18: Kompletorium.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 55.

Kl. 9.05: Fromesse.

Kl. 10.30: Høgmesse.

Kl. 17.45: Aftengudstjeneste.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Kl. 9.30: Høgmesse. Kl. 17: Aft.gudstj.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Kl. 8.30: Høgm. Kl. 16.30: Aft.gudstj.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1488.

Kl. 8.15: Ottemesse. Kl. 10.30: Høgm.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1

Soknepresten, tlf. 1168.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Kl. 19: Aftengudstjeneste.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvgt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.

Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

Kl. 18: Aftengudstjeneste.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.

Kl. ¼ 8: Fromesse. Kl. ¼ 11: Høgmesse.

Kl. 19: Aftengudstjeneste.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25 534.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Aftengudstjeneste.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.

Kl. 9.30: Høgmesse. Aftengudstj.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.

Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Kjærlige katolske adoptivforeldre søkes til en 1 års liten pike. Henv. snarest til St. Olavs sokneprestembete, Akersv. 5. Tlf. 41 41 61.

UNG MANN

katolikk, appellerer til noen snille katolikker om de har et møblert værelse til leie. God stilling, ordensmann. Bill. mrk. «Husløs».

Hvert enkelt nummer av

«ST. OLAV»

er en prekestol, der troens sannhet blir forkynt utover landet. Bladet som forsvarer Kristi Kirke og orienterer om dens liv og lære.

«St. Olav» trenger din støtte, — ditt abonnement!

MERK!

VÅRT BLADS
EKSPEDISJON ER
FRA NÅ AV LUKKET
OM MANDAGENE
ISTEDET FOR
SOM TIDLIGERE
OM ONSDAGENE

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon: Akersv. 5 I.

Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16.

Unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.

Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 2.50 pr. kvartal,

for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen fredag aften.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 20. FEBR.: *Sond. seksagesima.* Ep. 2. Kor. 2, 19—33; 12, 1—9. Ev. Luk. 8, 4—15. *Mandag:* Ferialdag. *Tirsdag:* Petri Stol i Antiokia. *Onsdag:* Peter Damian, bisk., bekj., kirkelærer. *Torsdag:* Mathias, apost. *Fredag:* Ferialdag. *Lørdag:* Marias lordagsmesse.

SØNDAG 27. FEBR.: *Sond. quinquagesima.* Ep. 1. Kor. 13, 1—13. Ev. Luk. 18, 31—43. *Mandag og tirsdag:* Ferialdager. *Onsdag:* Askeonsdag. *Torsdag:* Ferialdag. *Fredag:* Casimir, bekj. *Lørdag:* Ferialdag.

SØNDAG 6. MARS: 1. s. i fasten.

Fra og med Askeonsdag til og med 1. påskedag, de såkalte lukkede tider, kan der ikke feires høytidelige brylluper.

Se for øvrig fastemandatet annetsteds i bladet.

BØKER OG LESNING

Strøtanke fra Sertillanges «Det intellektuelle liv».

Ved Ludvig Wollnick.

«Lidenskapen» for lesning som mange setter sin stolthet i som en kostelig intellektuell egenskap, er i virkeligheten en mangel; den atskiller seg ikke på noen måte fra de andre lidenskapene som monopoliserer sjelen, holder den i en tilstand av rastløshet, slipper løs strømmer og motstrømmer i den, og utmattar dens krefter.

«Bøker er menneskers verk,» sier Nicole, «og den menneskelige fordervelse besmitter de fleste av deres handlinger. Og da denne består i uvitenhet og grådighet har nesten alle bøker noe av disse feil.» Derfor er det ofte nødvendig mens man leser å filtrere hva man leser for å rense det. For å kunne gjøre dette må vi sette vår lit til Gud og vårt bedre selv, det selv som er Guds barn og hvor et instinkt for sannhet, en kjærlighet til det gode vil tjene som vern. Men husk dessuten at verdien av en bok delvis er ditt eget verd og hva du er i stand til å få ut av den. Leibnitz gjorde bruk av alt. St. Thomas tok fra vranglærere og representanter for hans tids hedenske åndsretninger en enorm mengde tanker, og ingen av dem gjorde ham noen skade. En intelligent mann finner intelligens overalt, en tåpe kaster skyggen av sin trange og trege panne på enhver vegg.

Når vi har formet vårt sinn under gode lærere og holder rammen for vår tanke vel avpasset og fast sammenføyed, kan vi håpe å vokse gjennom berøring med geniernes villfarelser. I denne fare er det endog en nåde, forutsatt at vi ikke ubetenksomt utsetter oss for den, en ny sfære åpenbares for oss, et aspekt av verden vises oss, den stimulans som vårt sinn har mottatt blir tilbake, den utdypning som motstands-

akten krever, styrker oss, vi er bedre formet, mere effektivt beskyttet etter at vi har utsatt oss for denne sublimе risiko uten å falle for den.

Direkte skylder vi sannheten alt, men indirekte skylder vi dem som farer vill den åndelige utvikling som Forsynet har skaffet oss gjennom dem.

Ingen kan lære oss noe uten at vi selv anstrenger oss. Lesning setter sannheten foran oss: vi må gjøre den til vår. Det er ikke kjøpmannen på markedsplassen som nærer mitt legeme. Det jeg spiser må forvandles til min åndelige substans. Det er bare jeg som kan få det til å skje.

Menn av virkelig geni ønsker ikke å holde oss fangne, men å gjøre oss fri. Men hvis de virkelig satte seg som mål å trelle oss, ville vi måtte gjøre motstand mot dem, være på vakt mot en invasjon av vår frihet som ville bli så meget mere ødeleggende fordi vi ikke har jevnbyrdige krefter for kampen. Vi må frigjøre vår sjel. Jo mere vår tanke springer fram av vårt indre dyp, fra det som er umedeleg i oss, desto mere vil den gjenspeile mennesket og desto mere vil andre mennesker kjenne seg selv igjen i den. Menneskefrykt taper kontakten med menneskeheten, spontaniteten kommer den nær.

Til slutt, la oss arbeide med sannheten som vår ledsager, med Gud som vår ledsager. Vårt forbillede er den skapende tanke. Geniale mennesker er bare en skygge. Å være en skygges skygge er en armodslig ting for en som enten han er liten eller stor, er et åndelig vesen her på jorden, særpreget, uten parallell, enkeltstående.

Mennesket er mangfoldig og hver av oss er et særskilt eksemplar av menneskeheten, Gud er i alle mennesker; la oss vise den visdom å respektere mennesket og ære Gud i oss selv.

Fra A. Sertillanges O. P.: *La Vie Intellectuelle.* Kp. VII.

beidelsen. Kanskje tenkte jeg: Jeg er den gode jord! Mitt sinn ligger åpent for Gud, hans ord faller ikke forgjeves der! Men, — jeg tenkte ikke på alt det som stengte for ham: at sjelen ikke var helt ren, at hjertet — som røper oss utad — ikke var helt med i mine «gode gjerninger», forstokket når det skortet på velvilje og overbærenhet. Og sinnet — som skal forme mine fortsetter og svare for samvittigheten — var gjennomkrysset av bihensikter som styrte inn i den samme store hovedhensikt som de løp ut fra: mitt eget jeg's forfengeligheit.

Å, hvor der trenges opprydding i meg! Skjønner jeg da ikke det? Men det nytter ikke å herje med meg selv i mørke. Lys må jeg ha, lys at jeg kan se hva som skal ryddes bort i meg, — kanskje er det ondt som jeg tror er godt, kanskje det hvete som jeg tror er klinte.

Gud, gi meg litt lys! Lys opp i min formørkede tro, trekk sløret til side for din opplysende nåde, så veien blir fri — veien mellom deg og meg!

Den gode sjel er som den gode jord: Den er en bønn om å bli brukt. Om ikke jeg når deg, Gud, i tilbedelsens uselvviskhet, nå du meg som såkornet den gode jord!

La oss da i all beskjedenhets lære av liknelsen om såmannen når vi gir oss selv skuddsmål om god-sinn og edelmot. Ikke engang andres vurdering må vi stanse ved, om den faller heldig eller uheldig ut. Det er *jordbunnen* det kommer an på — for Gud. Han er såmannen, hans ord den gode sæd, kjernen som bærer frukten i sitt skjød.

Det gode og edle hjerte er bare den gode jord, såbunnen og grobunnen for Guds ord, Guds nåde. Jesus sier i liknelsen at vi må eie denne bunnen i hjertet vårt, for den skal tjene et høyere mål: Den skal bære frukt.

Åpner jeg derfor mitt hjerte for Gud ved at min tanke trenger seg fram til ham, dveler ved godhetens opphav, da blir min sjel mottagelig for godhetens sæd. Kjernen får falle i god jord, skyter vekst og bærer frukt i hundre fold. Mitt hjerte blir besatt av Gud, — hva jeg gjør blir godt, hva jeg tenker bli nobelt. Og skal en glede meg med et ord om meg selv, da måtte det virkelig bare være dette ene: «*Han er av god jord.*»

I. H. K.

BARNETRO

Av R. R.

Barnetro er noe vidunderlig noe. Det som for oss voksne er så mystisk og så vanskelig å forstå, er for barna helt dagligdags, de omgås engler og helgener som den naturligste ting av verden, og jomfru Maria med det lille barnet er ganske som deres nærmeste pårørende. De hefter seg ikke bort med å filosofere over den store begivenheten i Betlehem, men de er *glad* i det lille barnet! Den lille piken som tegnet jomfru Maria som henger opp babytøy til tørk i en rosenbusk, la hele sitt gryende morsinstinkt i de små hvite plaggene som Jesusbarnet skulle ha på seg. Hun «*var*» jomfru Maria da hun tegnet det! Og den andre som satt og så på et bilde av den korsfestede, hun var ikke tre år enda, hun gråt så hjerteskjærende, ikke fordi han hang på korset, for det var hun kanskje for liten til å forstå, men fordi tornene i torne kronen stakk ham i pannen. Hun kunne ikke holde op å gråte, og på kinnene kom der store røde vabler etter tårene.

Det er denne innforlivalsen vi voksne mangler. Iallfall de fleste av oss. Og har vi evnen til å tro som barn syns vi nærmest det er flaut! Ikke så med de store vismenn, de hellige menn, San Francesco for eksempel. Hva kommer det da av at ingen ler av ham? Av våre samtidige er vi da så forte til hånflire. Kanskje vi aksepterer ham fordi han var en dikter, og kunstnere er vi som bekjent nok så overbærende mot! Han står kanskje for mange som en slags Blomster-Ole, selv et vakkert dikt av den største av alle diktere. Han var et dikt, og han var en dikter, men det største ved ham var hans dype og hellige visdom om tingenes verd og hans takknemighet. Han kunne lære oss uendelig meget. Han kunne nemlig skjelne det vesentlige fra det uvesentlige, og det er også noe de fleste voksne mennesker har glemt. Vi som lever i denne forjagede og masete verden av i dag, vi går opp i bagateller som vokser for oss og blir den eneste virkelighet, mens alt det vidunderlige vi har fått å gledes over helt går hus forbi. Og allikevel: når vi tenker oss om, hva er det da som har gjort mest inntrykk på oss i livet? Er det at vi ikke fikk ost på maten på fødselsdagen vår? Er det at vi måtte gå med de samme klærne i fem lange år? Er det slit og bekymringer og dårlig humør vi tenker på når vi ser oss tilbake? Det er disse bagatellene som ser så store ut når vi er midt oppe i dem. Men når det er gått en tid, da husker vi bedre en vintermorgen med rimfrost på kullsorte grener, eller blå sjø med klingrende skinnende hvite isflak på, eller måkers flukt mot en sommerblå himmel, eller blanke glitrende regndråper i gresset, og alt dette er i grunen slikt som vi syns det er barnslig å interessere seg for, ikke sant? Det er sikkert barnslig, men mon det ikke er *riktig* å være barn så sant en kan være det!

Alle husker sikkert hvordan en som liten kunne bli grepet av en plutselig og fullstendig uventet lykkefølelse så stor at hjertet hoppet i livet på en, ved å komme ut i hagen en morgen og kjenne syrenens duft f. eks., og se de tunge blå og hvite klasene duve i sommervinden. I slike øyeblikk ble en liksom løsrevet fra jorden en sto på, og løftet inn i en uforklarlig, hemmelighetsfull ver-

den, like ved Gud, like ved tingenes opphav, livskilden alt liv er rundet av. Det var den samme følelsen de hellige beskriver når de forteller om ekstaser. Da var vi i realiteten nær ved ekstasen selv, like rene i sinnet som morgenen, like opplatte for Gud som naturen for Hans sol. Og så kom et rop, et smell av en dør, en bil på veien eller en annen høyst jordisk lyd, og med ett pang var vi tilbake i denne verden, nesten med en følelse av lettelse! Ikke engang som barn tåler vi dødelige å komme for nær det store mysterium.

Og der er vi kanskje inne på den egentlige årsak til at vi er så *redde* for å bli som barn igjen, vi er simpelt hen engstelige for at der skal vedersfares oss en slik ekstase. Derav hånfliret! Av den pure redsel. Ikke bare for å bli ledd ut, men for det opplatte sinn, for selve velsignelsen!

Oet er denne redselen for å være barnslige som gjør oss voksne så uforbederlig hardkokte! Vi har lullet oss inn i et begrep om naivitet som noe oss fullstendig uverdig, og litt etter litt er vi blitt til de grader «*voksne*» at vi ikke engang kan få øye på livets reelle verdi. Vi er så redde for ikke å få ost på maten! Vi er så ulykkelige når vi ikke kan få nye klær! Og så kommer havesyken, så kommer maktbegjæret, så kommer angsten for at vår neste skal ta fra oss noe, og vips så resulterer det hele i krig. De voksnes krig, med dum-dumkuler og atom-bomber. Bare fordi vi er voksne og erfarne! Og så langt bedre enn dem som går rundt og tror på en høyere makt og ekstaser!

Gid litt fler kunne ha det barnslige sinn og vedkjenne seg det! Men det er vel den rene utopi. Vår sivilisasjon er sannsynligvis blitt så voksen at den *må gå* til grunne, som den babylonske sivilisasjon gjorde det, og den egyptiske etter den. Og da vil kanskje en ny verden dukke opp på asken av den gamle, med barn og helgener i nær og inderlig kontakt med de store sannheter som vi ikke tør se i øynene.

Hva kardinal Mindszenty skrev til sin klerus før arrestasjonen:

«Jeg har aldri vært medspiller i noe komplott. Jeg vil aldri forlate min stilling, og jeg akter ikke å tale. Der- som dere hører at jeg har innrømmet dette og hint, skal dere vite at en slik erklæring ikke svarer til min faktiske innstilling og vil i høyeste laget være et eksempel på menneskelig svakhet. Forøvrig erklærer jeg enhver tilståelse en måtte tillegge meg som ugyldig og grunnløs.»

Når tonene kaller

Novelle av Ano Nym

Det er natt. Vinden er ujevn, kommer i byger hivende og ulende og regnet pisker imot ruten.

Inne bak klostrets høye mur, lunt gjemt inne mellom noen store eldgamle furutrær ligger hospitalet. Det gamle slagur slår to. Mens søster Ambrocia ivrig ber sin rosenkrans går hun likevel rastløs fram og tilbake over gulvet. Borte ifra sengen lyder en sped klynken. Det er lille Leon som forpint av smerte strider kampen mellom livet og døden. Et alvorlig ulykkestilfelle har rammet ham. Søster Ambrocia slipper sin rosenkrans og lister seg bort til sengen. Hun tar hans lille hånd i sin, mens hun tørrer sveden bort fra hans feberhete panne. Tårene står henne i øynene, og hun hvisker medlidende: «Stakkars barn, måtte vår Herre ta ham snart — det er jo allikevel intet håp.» Lille Leon ligger for det meste i ørske. Undertiden slår han om seg, han skriker, han roper.

Lille Leons store oppspilte øyne og sveden som perler fram på hans panne tyder på at kampen snart er over.

«Far, og så må du endelig ikke glemme å ta med de pene blomstene som du vet hun skal ha ifra meg, og hun vil sikkert bli så glad for dem.» Hans lille avmagrede ansikt lyser opp i et smil. Søster Ambrocia sitter ver sengen og ser inn i det strålende barneansikt, mens hun stryker ham over kinnene. Noe så rent og så vakkert har hun aldri sett. Varsomt legger hun sin rosenkrans om hans hals og lister seg stille til vinduet. Hun ser ut. Natten råder fremdeles. Unntatt vindens susen i tre-toppene hersker en trykkende stillhet. Tankene dveler ved hjemmet. Hennes barndomshjem. En vemodig lengsel kommer over henne. Nå minnes hun hine lykkelige barndomsdager sammen med sin kjære far og mor derhjemme. Men så kom kallet, — bort ifra det hele for å ofre seg for Herren gjennom et liv bak klostrets murer. Året etter hun var kommet hit døde hennes mor like etter å ha født et velskapt guttebarn til verden.

Men senere hørte hun intet mer til dem. Søster Ambrocia stirrer inn i mørke natten. En tåre flyter langsomt nedover hennes kinn. Hun tørrer den bort. Da slår en tanke plutselig ned i henne — å glemme! Hun tar seg sammen. Det er så skjønt å tjene Herren, tenker hun, og dermed blir hun trøstet.

«De er til deg, Annie — ta dem — se nå ikke så forskrekket ut.» Leon rekker fram sin lille hånd. Tanken om da hun som liten pike lekte sammen med sine barndomskamerater slår igjen i henne, og hun husker tydelig at de kalte henne for Annie, og det gjorde de hjemme også.

«Ta meg vekk — jeg kan ikke reise meg opp — nå kommer den jo — å — å så vondt det gjør.» Lille Leon skriker høyt.

Så, så sier søster Ambrocia beroligende mens hun fører hånden over hans lyse lokker.

Siden faller lille Leon i dyp, rolig søvn. Det tar til å dages. Ute i korridoren slår klokken halv seks. Søster Ambrocias medsøstre kommer i en lang rekke nedover trappen for andaktsfullt å samles til stille messe i hospitalets lille kapell som er like ved sykeværelset. Like etter

at søstrene har inntatt sine plasser kommer broder Stefanus som er en ærverdig gammel munk, og som snart i en menneskealder har holdt dagens stille mese i det lille gudshus. Med sine skarpe renskårne ansiktstrekk og iført den brune side munkekutte og sandaler er broder Stefanus en rett aktverdig person.

Snart høres orglets vakre dempede toner som blander seg med søstrenes herlige sang. Det lyder som en drøm i de stille morgentimer. Bak de mørke skyer titter solen forsiktig fram og sender sine stråler like inn. Lille Leons kamp er hard. Men han er lykkelig. For han drømmer om Jesus og englene, og han fryder seg usigelig iblant dem. Knelende i bønn ligger søster Ambrocia ved hans seng og venter at snart blir hans himmelske drøm til virkelighet. Mens dens skjønne klangen fra orglet vokser i styrke lyder med ett en gripende vakker melodi:

Ave maris stella
Dei mater alma
atque semper virgo
felix coeli porta!

Det er som disse ubeskrivelige herlige toner kaller ham til seg, hans ansikt lyser opp i et smil, hvorefter staks — øynene brister. Lille Leons himmelske drøm er blitt til virkelighet.

Utenfor den gamle klosterport stanser en bil og en liten gråsprenget herre stiger av. Han banker på. Søster Ambrocia går ut og lukker opp. Men hun viker uvilkårlig et skritt tilbake.

— — —

«Far — er det — virkelig deg,?»

«Ja, Annie, min kjære datter det er meg — — men jeg kommer alene, jeg har mistet lillegutt.» Han hulker høyt. «I østre bydel har jeg netopp leid et lite hus som vi skulle bo i for å være i nærheten av deg. Men like etter at vi hadde vært på blomstertorget og kjøpt blomster til deg forsvant han sporløst for meg. Midt i den store folkemengde tapte jeg ham. Som gal, som vanvittig har jeg søkt etter ham, men uten resultat.»

En lett skygge legger seg over søster Ambrocias ansikt og der går et lite rykk gjennom henne. Hun biter tennene sammen.

Det er nå vel aldri — — Hennes tanke faller på den lille gutt som fryktelig tilredt ble funnet liggende midt i kjørebanen etter å vært overkjørt av en bil som uanfektet har fortsatt videre. Varsomt legger søster Ambrocia sin arm om sin fars hals og fører ham inn — — —

«Leon, min elskede sønn,» utbryter han mens han i gråt segner ned ved lille Leons leie.

Mens orglets toner sakte svinner hen dveler far og datter ved sin sønns og brors leie.

KATOLSKE PROFILER AV IDAG:

KARDINAL JOSEPH MINDSZENTY

Av Mgr. S. Mihalovits

Forfatteren som var president for den ungarske Katolske Aksjon ble arrestert av kommunistene for kardinalen, slapp fri og flyktet til Rom. Her utnevnte pave Pius XII ham til president for Katolsk Aksjon blant ungarer over hele verden. Fra Rom har han sendt ut denne skisse av sin store venn kardinal Mindszenty.

Hans fiender har tatt ham til fange. Dette ble hans entré i historien.

Enten jeg satt med ham i bilen eller hvor vi samtalte, alltid følte jeg å sitte overfor en personlighet av historisk format. Det er ikke akkurat hans ytre som imponerer: middels høy, et magert, ja skrapet ansikt, som hugget i sten. En markerende nese, lysende øyne som røper en dyp ånd, våkne, men flakkende når de møter noe som krenker menneskeverdet.

Gangen er lett. Jeg merket alltid hvordan han bar de tunge paramentene uten likesom å føle tyngden av dem: Lett skred han henover kirkegulvet, sublim og fin.

Streng med seg selv.

Han har alltid vært kjent for sine spartanske måltider, holdt seg nøye til rasjonene og ville ikke ha noe utenom. Om mandagene spiste han bare en tallerken suppe, noe han også nøyde seg med i hele fastetiden, pluss et stykke tørt brød om aftenen. Han kom seg sjelden ut i hagen, hvis han da ikke tok sitt breviar med og ba det der. Han hadde ikke varmen på i sitt værelse, ikke engang under de strengeste vinterforhold. Ofte

kunne jeg se hvordan hendene hans var blåfrosne. Sjelden tok han seg fri, men av og til bilte han ut til sin gamle mor, en enkel bondekone, og ble en eller to dager hos henne der på gården. Det slo meg hvor megen tid han viet bonnen, og når han foldet hendene kunne han se rent barnslig ut.

I bispepalasset hersket strengeste orden. Kl. kvart over syv om aften ble portene stengt, og så holdt han andakt i huskapellet sammen med sine sekretærer og personell.

Mindszenty brød seg ingenting om hva som ble servert ham. Like etter det nye regimes maktovertagelse ble erkebispedømmets jordeiendom ekspropriert. Til gjengjeld tilbød regjeringen ham en fast månedsgasje, som han imidlertid avsto. En vakker dag sa han smilende til meg: «Vi har vært riktig heldige i dag. Min søster har brakt et par høns og min mor to egg, det er jo rent til å bli bortskjemt av. Men nå skal vi ha fest!»

Mild mot andre.

Jeg tror aldri jeg har mødt noen som har vært så dypt medfølelse overfor andre som Mindszenty. Han gjorde alt for å understøtte den ungarske hjelpeaksjon og sendte prester til utlandet for å tigge hjelp til sine fattige. Hva han personlig mottok fra utenlandske katolikker — fra Belgia, Nederland, Danmark, Sveits og særlig fra U.S.A. — ga han til disse fattige og beholdt ingenting for seg selv. Hans prester kjente til forholdene i erkebispegården og sendte noe mat fra landsbygden. Men også dette ga han bort til ordenssøstre og Waisenhusene.

Kardinalen og hans mor.

Kardinalen ble født 1899 i Mindszent. Familien har holdt til der i over 300 år. Moren og søstrene hans eier en gammel bondegård i denne egnen og de har trofast mot slekten holdt seg til gården. På sine besøk der vek kardinalen ikke tilbake for å ta et tak med ute på marken. Det kan nok synes temmelig paradoksalt at en slik enkel bondesønn velges til å bære purpuren. Men i Ungarn er det ikke så helt uvant. De fire siste kardinaler der kom alle sammen fra den lavere middelstand: Johannes Simor var sønn av en skomaker, Kolos Vaszary av en dreier, Justinus Serédi av en skiferarbeider.

Mindszenty's far døde like før sønnen ble utnevnt til kardinal. Moren er nå 75 år gammel, og har ikke mindre enn 24 barnebarn! At sønnen er blitt kardinalfyrstprimas av Ungarn har ikke influert det minste på den enkle dame. Hun inntar fremdeles sin gamle beskjedne plass i landsbykirken i Mindszent. En journalist spurte henne en gang når hun har følt de største lykkestunder i livet. Da svarte hun: «Jeg var alltid lykkelig når jeg kunne være sammen med min sønn, men aldri har jeg vært så lykkelig som da han mottok presteavgiselen. Senere, da han ble utnevnt til biskop av Vesprém og siden forfremmet til erkebiskop av Esztergom, tok gråten meg.» — Var det en forutaning om at sønnen en julaften skulle bli oppsøkt og tatt av politiet?

Den enkle bondekone var en høyst velsett gjest i erkebispegården. Hun kom dit bare på de store festdager, og bar da alltid et sort tørkle over håret. Var de to alene, gikk de gjerne da til kapellet og ba sammen. Slik var de også sammen den gangen kardinalen ble tatt til fange. Noen dager etterpå ble hun også arrestert. Er det så at et særlig bånd binder en prest og hans mor sammen, så er dette i høyeste grad tilfelle med kardinal Mindszenty og hans mor. Han har for øvrig skrevet et 4 binds verk om den kristne mor, — «Moren».

Presten.

Det var biskopen grev Johannes Mikes som meget tidlig oppdaget den unge Mindszenty's usedvanlige talenter. 30 år gammel ble han utnevnt til sokneprest i Zalaegirzeg, en av de største menigheter i bispedømmet. Kort tid etter ble han biskoppelig visitorator med prelats rang. Som sådan opprettet han 18 nye sokn, 9 kirker, 13 prestegårder og 8 skoler, — alt reist av midler samlet inn blant de troende. Fant han et soknebarn i vanskeligheter, var han alltid der med sin hjelpende hånd. I sin egen menighet fikk han reist en fransiskanerkirke med kloster og et pensjonat for piker ledet av Notre-Dame-søstre. Dessuten kom et katolsk trykkeri, en avis og en bokhandel i sving og et større gamlehjem bygde han også før han til slutt tenkte på å bygge sin egen prestegård. Men mest av alt lå omsorgen for sjelene ham på hjertet. Mindszenty kjente alle sine soknebarn og deres sorger.

Han tok seg særlig av de syke. Senere som biskop og kardinal krevet han her like meget av sine prester. Han var meget glad i barn. Hvert år delte han ut tusen par nye barnesko og 60—70 barn fikk sin oppdragelse bekostet av ham. Som sokneprest holdt han seks kuer på gården så at han kunne ha melk til de fattige. Julaften dro han med hest og vogn rundt i byen og delte ut gaver til de fattige. Mens han holdt på med dette smuglet kapellanene hans gjerne et lite juletre inn på værelset hans!

Ved siden av sin intense sjelesørgergjerning fant han likevel tid til å studere sitt lands historie, og han har selv utgitt en to-binds monografi om sin forgjenger, Mgr. Martin Padanazi Viro.

Biskop og nazistenes fange.

Da han i 1944 overtok bispedømmet Vesprém, var den Røde hær allerede trengt dypt inn i Ungarn. Sammen med en del andre ungarske biskoper ba han landets «quisling», Szalasi, ikke å sette seg til motverge overfor de russiske tropper. Nazistene arresterte ham derfor i november samme år mens han forrettet i kirken. Slik traff det seg at han gikk politiet i møte iført fullt bispe-skrud, omgitt av en større gruppe teologistudenter som aldri vek fra ham og trofast holdt seg til sin biskop. Sammen med Mindszenty ble 37 prester og studenter arrestert. De ble internert i rådhusets storsal i Soprom. Senger var det naturligvis ikke her, så de måtte sove på gulvet. Biskopen benyttet anledningen til å improvisere en retrett, forberedte en rekke av studentene til prestevigselen og foretok virkelig også noen ordinasjoner der.

Først da den Røde hær rykket inn i Soprom i 1945 ble de befridd. Delvis til fots, delvis med hest og kjerre dro biskop Mindszenty tilbake til sin residensby, der han imidlertid fant palasset ødelagt og plyndret av de røde befriere.

Like før jul samme året fulgte hans utnevning til erkebiskop av Esztergom, hvorved han fikk kardinalverdig-heten og ble Ungarns fyrsteprimas.

S. Mihalovits.

*

I de tre år han har sittet som overhode for Kirken i Ungarn har kardinal Mindszenty vært det lysende navn alle freds- og frihetselskende ungarere har vært samlet om. Hans innsats for de avgjørende menneskerettigheter i kampen mot voldsherredømmet er i dag kjent over hele verden. Han ble selv det mest hjelpeløse offer for terror og bedrag. Han fikk føle hvordan nettet snørte seg omkring ham etter hvert. Men da hadde han alt fått sagt sitt. Hans høye embete påla ham plikten til å tale så lenge han hadde friheten. Men enda sterkere virker vel hans tale i dag, der han sitter i sin celle som en av de store bekjennere av kirkehistorisk format. Purpuret bærer han ikke lenger i bokstavelig forstand, men der er en viss symbolsk sammenheng mellom det skrud han har lagt av og det skrud som kanskje venter ham: mellom purpuret og martyriet. «Cardinales..... pro bono Ecclesiae indefessi laborare, eiusque tueri iura usque ad sanguinis effusionem, prout ex ipsa eorum rubra veste admonemur», sier en latinsk tekst om kardinalenes høye plikter. Blodets purpurfarge skal minne dem om at de er kalt til en troskap mot Kirken og dens Herre som kan fordre deres blod om det gjelder. Kardinal Joseph Mindszenty er i dag en confessor, bekjenner. Han kan i morgen ligge svøpt i martyriets purpur.

Katolske hospitalers betydning

I anledning av jubileet som St. Elisabeths hospital i Næstved (Danmark) har kunnet feire, er der utgitt et lite festskrift som forfatterne pater K. Harmer og overlege dr. med. Karl Søndergaard, har megen ære av, skriver Katolsk Ugeblad i sitt siste nr.

Skriftets hovedinnhold er naturlig nok viet dette spesielle hospital og dets historie, ennå et eksempel på hva katolske ordenssøstre formår ved selvoppofrende gjerning for nesten, og ennå et vitnesbyrd om at ordensliv ikke gjør mennesker verdensfremmede eller fremmede for så utvortes ting som tekniske framskritt.

Men av særlig almen interesse er resultatene af en enquête hospitalets overlege har foretatt for å få opplyst såvel myndighetenes som legestandens stilling til de katolske hospitaler, spesielt i provinsen. Det er her en glede å se hvilken posisjon vårt katolske hospitalsvesen faktisk inntar i dag. Hva der ble uttalt af de høyeste myndigheter ved det københavnske St. Joseph hospitals jubileum i fjor, gjentas av provinsens myndigheter. Og disse er enige med legene om at det især er på spesialavdelingen område at de katolske hospitaler både har vært banebrytende og ennå stadig er et aldeles uunnværlig ledd i landets sykehusvesen.

En rekke statistiske oversikter belyser nærmere dette forhold. De viser, som ventelig at det ikke minst er provinshospitalene som er uunnværlige, samt at denne uunnværlighet ganske særlig viser seg på spesialavdeligenes felter og enda mere utpreget når det gjelder antallet av spesialleger. For et betydelig antall av disse leger er våre hospitaler stadig det arbeidsfelt, hvor de virker til både de sykes, vitenskapens og dermed også fremtidens syke menneskers vel, slutter bladet.

Et intervju om Eystein Forlag A/S

En tid før jul offentliggjorde vi, som det vel vil huskes, en innbydelse til aksjetegning i et nytt katolsk forlag, Eystein Forlag.

Da vi forleden traff en av innbyderne i det nye foretagende, benyttet vi anledningen til å spørre:

«Hva er egentlig hensikten med Eystein Forlag A/S?»

«Jo, det skal jeg si Dem. Vi vil utgi god katolsk litteratur på forretningsmessig basis.»

«Men vil ikke det bli konkurranse med det eksisterende St. Olavs Forlag?»

«Nei, som bekjent hadde vi før også to forlag, nemlig St. Olavs forlag, som vesentlig utgir devotionsbøker og rent kirkelig litteratur, samt St. Olavs Forbunds forlag, som vesentlig var basert på utgivelse av småskrifter til støtte for Kirkens arbeid. Det er til avløsning av St. Olavs Forbunds forlag at vi nå starter Eystein Forlag A/S, og for å unngå forveksling har vi også tatt et annet navn.»

«Men tror De at forlaget vil kunne bære seg økonomisk? Vi er jo så få katolikker her i landet at man vel må regne med en liten lesekreis?»

«Vår plan tar sikte på et større publikum ved salg gjennom den regulære bokhandel, og ved valg av litteratur vil det bli tatt hensyn til at denne kan få en større lesekreis enn akkurat bare våre egne trosfeller. Det finnes jo å mange berømte katolske forfattere som også vil bli lest med den største interesse av alle nordmenn. Vi underhandler allerede med flere om oversettelsesretten.»

«Hvordan skal forlaget administreres?»

«Forutsetningen er ja at alt administrasjonsarbeid utføres gratis, slik at det bare blir de rene utgifter til materialer og trykning vi får å bære.»

«Har De noen spesielle ønsker ved starten?»

«Ja, naturligvis. Først og fremst håper vi jo at alle våre trosfeller vil støtte oss. Vi har satt aksjenes pålydende til kr. 50.— slik at det skulle bli overkommelig for alle å bli aksjonærer. Vi kjenner alle pressens og litteraturens makt i våre dager, så en så viktig sak som et katolsk forlag vil bli av uvurderlig betydning og fortjener alle katolikkers støtte.»

«St. Olav» slutter seg til denne uttalelse og anbefaler Eystein Forlag A/S til sin lesekreis på det beste.

Herders forlag i Wien sender ut to betydelige bøker

«*Das Schöne als Weltanschauung im Lichte der Platonisch-Augustinischen Geisteshaltung.*» Av dr. Josef Staudinger. S. J. (334 s.)

Tankens verden kjenner ingen grenser. Det er ikke mange som før har vandret innover dette område som dr. Staudinger her gjennompløyer. Skjønt den kristne skapelseslære med sine to sentrale momenter, syndefallet og forløsningen innbefatter alle elementer til en religiøs teorie om det vakre, så har diskusjonen om de vesentlige problemer her hittil trengt det estetiske ut i periferien. Skjønnhetens metafysikk har alltid hatt stebarnets plass innen teologien. Th. Haeckers «Schönheit»

og nå Staudingers nye bok bryter gledeligvis gjennom regelen og tydeliggjør hvilken fruktbar jord som ligger åpen for ytterligere bearbeidelse.

Det som i første rekke faller en leser i øynene, er forståelsen forfatteren har for hvor utilstrekkelig den antroposentriske estetikk er når den gjør mennesket til målestokk for det vakre og hevder menneskets skjønnehetsfølelse som den egentlige verdimåler. Forsøket på å forstå skjønnetens vesen ut fra den synlige verden må nødvendigvis strande dersom denne verden ikke blir erkjent som en avglans av en annen opprinneligere værensform. Alt som er vakkert kan føres tilbake til sin egenskap som delaktig i det idealt vakre hos Gud. Fordi alt det skapte har del i det guddommelige, er det vakkert. Det som i det jordiske faller kvalitetsmessig forskjellig, samles «sub specie Dei» til ett: Det absolutte være med det absolutt ene, det sanne og det gode som sådant. Slik også med det vakre i og for seg. Denne uridentitet er det egentlige fundament i Staudingers skjønnehets-teologi. På dette fundament bygges han opp sin lære om det vakre som kan *sanselig* føles. Dette fundament oppsto gjennom arvesynden. Det vakre hos den skapte natur hos «mennesket av Guds bilde» er gjennom det *sanselig* vakre blitt forstyrret og ødelagt slik at de snarere blir stimulans og kilde til forføring for mennesket enn uttrykk for et guddommelig kall. Og likevel — helt etter platonisk-augustinisk tenkemåte — hviler enda en avglans av det idealt vakre hos Gud over denne «perverse» skjønnehet. Det er nettopp på denne avglans at mennesket kan reise seg igjen og forvandles hen mot det guddommelige. Derfor betyr skjønnehet egentlig ikke slik som idealismen feilaktig har hevdet — forløsning, men *inngangen* til forløsning. Korsets skjønnehet som en forening i kjærlighet mellom Gud og mennesket bringer det fullendt vakre atter inn i denne verdens relative skjønnehet.

Trass i det subtile emne er foreliggende bok tilgjengelig også for legmannen. Den er oversiktlig bygd opp og klar i framstillingen. For den filosofisk og teologisk skolerte er den en kilde for videre studium, og ikke minst for kunstelskere og utøvende kunstnere må denne bok være rik på impulser.

«*Selbstkritik der Philosophie und vergleichende Philosophiegeschichte im Umriss.*» Av dr. Alois Dempf. (348 s.)

Dette er en bok for «viderekomne» innen den filosofiske verden, men her har den også et så viktig ord å si at boken bør nevnes i vårt blad. Alois Dempf hører til de ledende moderne forfattere innen filosofiens historie. Han tar her for seg de filosofiske tanker helt fra de første kinesiske og indiske store tenkere fram til vesterledens utvuggede systemer og forsøker å finne et svar på det spørsmål som en til stadighet må stille seg: Finnes der en indre lovmessighet i tankens utvikling slik den har arbeidet gjennom seklenes gang for å løse de store livsproblemer? Dempf redegjør for forutsetningene til videre fremskritt for den positive filosofi ved å åpne nye perspektiver for denne, mens han lar historismen stå som en tilbakelagt fase.

ihk.

Moderne katolsk tanke i forhold til nordisk åndsmiljø

En rekke foredrag fra det katolske akademikerstevne i Kristiansand 1948. Særnummer av «Catholica». Arne Frost-Hansens Forlag, København.

Redaksjonens introduksjon

Tidsskriftet «Catholica» har i de fem år det har levet fundet ikke så få venner i vore nordiske broderlande. Allerede ved sin start i et af de mørkeste krigsår var det blevet oppdaget af norske katolikker. Og efter befrielsen, da båndene mellem Nordens katolske akademikerorganisationer knyttedes endnu fastere end før, bragte «Catholica» et udførligt referat af det første nordiske katolske akademikerstævne, som fandt sted i Vadstena i sommeren 1947, medens selve foredragene fra stævnet blev trykt i det svenske «Credo».

Det var derfor naturligt, at «Catholica»s redaktion, da det 2. nordiske stævne i sommeren 1948 avholdtes i Kristiansand, gik ind på de norske stævnearrangørers forslag om at offentliggøre de viktigste af de foredrag, som dér blev holdt, således som det nu er sket i det foreliggende særnummer af «Catholica», der udsendes under titlen «Moderne katolsk tanke i forhold til nordisk åndsmiljø».

Mange af dem, der var med til at opleve hine vidunderlige norske sommerdage, vil her endnu en gang i ro og mag kunne fordybe sig i den tankens rigdom og skønhed, som da blev åbnet for os. Og alle de mange, som af en eller anden grund ikke kunne overvære mødet, kan nu gøre sig bekendt med de tanker, som drøftedes, og som havde bud langt ud over den forholdsvis snævre kreds, der dannes af de nordiske akademikerorganisationer.

Medens der over stævnet i Vadstena hvilede begyndelsens entusiasme og en spontan oplevelse af det katolske fællesskab efter krigens isolation, var Kristiansand præget af tankens kamp for at nå frem til idéens klarhed.

Katolicismens evige sandhed ble konfrontert med de spesielle forhold, som det nordiske åndsmiljø frembyder. Thi hvis det er sandt, at Kirken, den mystiske Kristus, må følge inkarnationens lov, så må den også tilpasse sig de særlige betingelser, som folkenes liv, historiske kendsgerninger og kulturelle udvikling foreskriver. Vi blev

klar over, at vi til bunds må kende det milieu, vi lever i.

Dernæst er det vigtigt, at vi ikke bider os fast i en ensidig negativ indstilling, men — så vidt muligt — giver et positivt svar på de problemer, som optager tiden.

Kristiansand var karakterisert gjennom denne sin positive indstilling. Pater Thorns foredrag om vort forhold til protestanterne vil sikkert også interessere en del af vore i troen adskilte brødre. Magister Daniel Haakonsen gjorde rede for de mange ægteskapsproblemer, som vi møder i det moderne Norden. Lektor Wollnick fastslog i sit foredrag, at der er en afgrund mellem den moderne ateisme og den kristne humanisme, således som f. eks. Jacques Maritain har udformet den.

Men ethvert opgør med den moderne verden må til syvende og sidst bunde i Kristi, dvs. Kirkens liv. Mange vil sent glemme magister Elsebet Kielers foredrag, der viste vejen fra den middelalderlige katolicisme over den filosofiske nominalisme og baroktiden til de moderne fornyelsesbestræbelser, der vil tilbage til en «klassisk» katolicisme, til hellighed, bøn og tilbedelse, til et kosmos, hvor alle naturlige værdier har deres plads i den overnaturlige syntese. Gunnell Vallquist viste endelig, hvor vi konkret møder disse fornyelsens kilder: i samlivet med Kirken, i liturgien.

Ikke blot foredragene var værdifulde i Kristiansand, men også diskussionen, som vi har måttet afstå fra at give læserne indblik i. Dog har vi bedt forfatteren Sven Stolpe om på de sidste sider i heftet at give et indtryk fra disse åbenhjertige og ofte dybtgående samtaler.

Ser man tilbage på stævnet og søger sit hovedindtryk, kan dette måske udtrykkes således: den nordiske katolicisme er blevet sig sit ansvar bevidst. Den er trådt ind i en overgangsperiode, en væktsperiode, hvor den tager sine egne metoder op til kritisk undersøgelse, alt imens den søger tilbage til de troens kilder, som vi katolikker skal øse af. Det var langt fra alle tidens problemer, der blev taget op til drøftelse. Men en begyndelse er gjort. Mange af os var forbavset over den kreds af dygtige og klartseende lægfolk, som Nordens katolicisme her viste sig at råde over, navnlig i Norge.

Redaktionen.

Fastemandat for året 1949

- I. Tiden er dessverre ennå slik at vi også i år mener å måtte dispensere fra *fastebudet*, unntatt *askeonsdag* og *langfredag*.
- II. *Abstinensbudet* blir derimot stående, dvs. at alle som har fylt syv år må avholde seg fra kjøttmat på alle årets fredager, *askeonsdag*, *imbredagene* og *vigiliedagene* for pinse (4. juni), *Allehelgensfest* (31. oktober) og *jul* (24. desember). Men julaften fra kl. 12 av blir alle dispensert. Det dispensereres også fra abstinensbudet fredag, 4. november.
- III. Fritatt for abstinensbudet, unntatt *askeonsdag* og *langfredag*, blir 1) de som pleier å få sin mat på spisesteder utenfor hjemmet, 2) innbudte gjester hos ikke katolikker, 3) medlemmer og tjenere av en husstand der vert eller vertinne ikke er katolikker, 4) syke og rekonvalesenter, 5) de som er på reise.
- IV. Alle sokneprester har myndighet til av viktige grunner å dispensere enkelte troende fra abstinensbudet, og alle skriftefedre meddeles hermed samme myndighet.

V. Trass i dispensen fra fastebudet må fastetidens ånd likevel holdes levende hos alle. Derfor anmodes alle inntrengende om i fastetiden minst én gang om uken å be den smertefulle rosenkrans og én gang om uken å be korsveien i kirken, enten privat eller ved å overvære den offentlige korsveiandakt om fredagen og de såkalte fasteprekenene om Kristi lidelse. Like- så skal alle som er i stand til det, i fastetiden legge en almisse, avpasset etter deres økonomiske forhold, i de bøsser som i dette øyemed skal settes opp i alle kirker og offentlige kapeller, med påskrift: «Fastealmsisser.» Disse fastealmsisser skal nyttes til beste for våre kirkelige institusjoner. Den som ikke er i stand til å gi en slik almisse, skal be den smertefulle rosenkrans søndagene i fastetiden for Kirkens anliggende.

VI. I de såkalte *lukkede tider*, d. e. fra og med *askeonsdag* til og med *første påskedag* og fra og med *første adventssøndag* til og med *julefesten*, må det ikke holdes høytidelige brylluper. I selve *faste-* og *adventstiden* skal de troende avholde seg fra *dans* og *andre støyende offentlige forlystelser*.

VII. Tiden til å oppfylle Kirkens bud om *påske-kommunionen fastsettes til tiden fra Pasjons-søndag* til og med *Treenighetsfest*.

Gitt i Oslo den 2. februar 1949.

† Jacob Mangers,
Apostolisk vikar,
biskop av Selja.

Dette fastemandat skal leses opp i alle kirker og offentlige kapeller søndag Quinquagesima, både i ottemessen og i hog-messen.

Her hjemme - -

Fra virksomheten i katolsk studentlag siden høstsemestret tok til

I. Foredrag og diskusjoner.

Det første møtet i høst ble holdt mandag 6. sept., og det falt da naturlig å nytte kvelden til drøfting av inntrykk og inspirasjoner fra kongressen i Kristiansand i sommer.

Studentlagets møte 27. sept. var arrangert som studiemøte, i den nye form som er tatt opp med det formål å gjøre medlemmene mer aktive. Det blir valgt aktuelle tema.

Som emne til det første studiemøte hadde en valgt det meget omstridte problem: dødsstraffens berettigelse, sett fra et katolsk kristent synspunkt.

På møtet 20. okt. kåserte ing. Hans Christensen om sitt opphold i Franco-Spania.

Møtet 8. nov. var viet studiet av emnet «Kristent og kommunistisk syn på mennesket».

Cand. mag. Borghild Gundersen hadde utarbeidet et spreglærd foredrag av stort format.

På semesterfesten 29. nov. talte fater Lowry om «Catholicism in England since the Reformation».

II. Kunngjøringer.

1. *Neste års skandinaviske kongress* for katolske akademikere blir holdt 23. juli—1. august, antakelig i Helsingør. Konsultativ komitémedlem fra norsk side er stud. med. Einar Wiig.

2. *Pax Romana*, avd MIEC (for studenter), holder sin *Internasjonale kongress* 25.—30. april i Mexico. Hovedemnet blir «Det amerikanske samarbeid i den katolske gjenreisningen av universitetene».

3. *Internordisk Sekretariat* har i oktober sendt ut et rundskriv hvor det bl. a. opplyses følgende:

På møtet 3. august 1948 ble det vedtatt ikke å avholde noen skandinavisk kongress, men i stedet å arbeide for tilslutning til *Pax Romanas* verdenskongress i Holland med påfølgende valfart til Rom.

Universitetet i Fribourg, Sveits, har stilt til disposisjon for katolske skandinaviske studenter 1 stipend årlig.

4. Overskuddet fra kongressen i Kristiansand tillot opprettelsen av et reise- og stipendiefond på ca. kr. 1000.

5. Norske katolske studenter er velkomne til å delta i pilgrimsferden til Chartres i pinsen 1949. En kan gjøre regning med meget billig opphold i Frankrike.

III. *Den liturgiske aksjonsgruppe*. Kompletorium danner nå regelmessig avslutningen på Studentlagets møter, og her har gruppen tatt seg av sangen. Kompletorium er sunget offentlig en søndag aften i St. Halvards kirke, Oslo. Det er også holdt dialogmesser med jevne mellomrom, avvekslende i alle Oslos katolske kirker.

IV. *Skriftet for katolske familier* «Familia» er nå kommet med sitt 4. nummer. Opplaget er ca. 200. Følgende emner er bl. a. behandlet: Ektefellenes felles åndelige liv, farsyrket og husmorproblemer. Stoffet har vært bearbeidet av universitetsstipendiat Haakonsen, kontorsjef Gullestad og fru Bjørg Haakonsen.

V. Studentlaget har mottatt en større bokgave fra Finsk A. C., hvorav flere av den kjente katolske forfatter Göran Stenius.

VI. *Første møte i våresemesteret* ble holdt tirsdag 25. januar med emnet: «Legfolkets aktive deltagelse i liturgien.» — Aktivisering av legfolket i Kirkens liturgi er en sak som både geistlig hold, ungdomsbevegelsen og studentlaget arbeider med for tiden. Stud. mag. Kaspar Kallan, Danmark, har her et spesielt oppdrag fra Internordisk Sekretariat. — Da det er mange forskjellige meninger om den praktiske siden av saken, har vi ansett drøftingen av emnet for sterkt påkrevet, og vi håper på alles interesse.

OSLO

Mariakongreasjonen hadde generalforsamling den 2. februar 1949. Arsberetningen viste at kongreasjonen har arbeidet godt siste år og den har støttet sosiale tiltak i begge menigheter, dessuten også gitt bidrag til N. K. K. F.s innsamling til Europa-hjelpen og boklotteriet.

Regnskapet viste at fondet for «Feriehjemmet» er vokset til nær 2000 kroner. Kassereren fikk decharge. Da fru Bruce ikke tok mot gjenvalg ble fru Ragnhild Nylund valgt til formann, nytt styremedlem fru Else Solberg, suppleanter frk. Ingeborg Endresen og fru Holm Hansen. Fru Regina Olafsen ledet valget. Fru Bruce ble overrakt et gavekort fra kongreasjonen og ble varmt takket for sitt ivrige arbeid for kongreasjonens anliggender. Til møtene den 1. onsdag i hver måned innbys alle katolske damer.

Rany.

UTLANDET

Mindszenty-saken i den franske nasjonalforsamling.

Paris 8. febr.

L'abbé Gau, deputert fra l'Aude har interpellert regjeringen om på hvilke betingelser visse franske journalister oppnådde visa for å være til stede ved Mindszenty-prosessen i Ungarn, da grunnene kanskje kunne gi et svar på hvorfor en rekke visa var blitt nektet andre franske journalister.

Forsamlingen vedtok mot kommunistenes stemmer å behandle interpellasjonen, og utenriksminister Robert Schuman har redegjort for regjeringens syn. Han mente det var et ungarsk anliggende som Frankrike ikke direkte kunne behandle seg med.

Imidlertid fikk l'abbé Gau anledning til å kommentere sin interpellasjon og uttalte bl. a.: «De dokumenter som er lagt frem mot kardinalen og konfronterer ham med hans egen håndskrift, viser at Mindszenty har vært narkotisert. Ordene er trukket ut i en mistenkelig avstand og viser en lang rekke ortografiske feil.»

I denne forbindelse kan nevnes at den ungarske regjeringens gulbok og anklageskrift mot kardinal Mindszenty — som vi omtalte i forrige nummer av vårt blad og som redaksjonen er i besittelse av, — allerede er trukket tilbake av regjeringen selv! Endel forfalskninger ble nemlig straks påvist. Kardinal Innitzer i Wien har således uttalt at det brev av ham som er gjengitt i gulboken, aldeles ikke er skrevet av ham, heller ikke har han bedt andre skrive noe slikt brev på hans vegne. Det hele er rent falskneri.

Fribourg.

Det sveitsiske blad «La Liberté» gjengir et utdrag av en artikkel abbé Gau har skrevet i «Victoire». Her heter det: «Budapests avslag overfor meg å møte kardinal Mindszenty beviser at den ungarske regjering er redd for en oppklaring.

Man er redde for at jeg skal møte en svekket kardinal med et nervesystem fullstendig ødelagt av kjemiske produkter. Det at jeg ble innbudt av den ungarske regjering til selv å komme, skulle vel tyde på at den anså meg for et troverdig vitne? Jeg er gått så langt som til å ville reise til Ungarn sammen med bare kommunister og se kardinalen i deres nærver. Det skulle derfor ikke være noen fare for at rapporten skulle bli farget av partiskhet.

Tidligere ble det alltid tilstått en galler eller parter, for han ble strupt i kjellerens dynd, å hevde sin stolthet overfor nedriheten og sin forakt overfor forsmedelsen. I dag, bak jernteppet, er den kuede presset og ribbet for enhver mulighet til åndelig å triumfere overfor sin overvinner. Dommen som Moskva-torturistene har felt over kardinal Mindszenty er bare en tilståelse av hvor maktesløse de er til å føre kampen mot de moralske krefter med åndelige våpen. De indentifiserer seg med tyrannen og folkets fiende.»

V A T I K A N E T

Ved inngangen til 1949 teller kardinalkollegiet 56 medlemmer. Det mangler altså 14 medlemmer på å være fulltallig: Av 56 kardinaler er 5 kardinal-biskoper, 48 kardinal-prester og 3 kardinal-diakoner. 21 av kardinalene er italienere mens de andre 35 er fordelt på forskjellige nasjoner. Kurien teller 16 medlemmer.

Av kardinalene utenom kurien er 23 europeere, 12 amerikanere, 3 asiater, en afrikaner og en australier. I Europa har Italia 6 av disse residerende kardinaler. Frankrike har 5, Tyskland 3 og Spania 2, mens England, Belgia, Portugal, Ungarn, Østerrike og Holland har en hver. Den eldste kardinal er i dag kuriekardinalen Verde, som er 84 år gl. Kardinal Griffin, England, er den yngste med sine ennå ikke fylte 50 år. Seks av kardinalene er over 80 år gamle, og snart kommer vel den syvende til idet kardinal Faulhaber av München fyller 80 år 5. mars.

ROM. Paven og filmen. Det er en kjent sak at den nuværende pave varmt understøtter filmen i kampen for kristen fred og forståelse og der den kan tjene Kristi budskap og fremme den kristne kultur. Nylig har han tilsagt sin assistanse til et filmselskap som arbeider med en film om Palestina, på vegne av Fransiskanerordenen som siden det 13. årh. har omsorgen for det Hellige Land. Paven vil rette appell om «en befrielse av de Hellige Steder», og appellen vil bli gitt foran filmkameraene.

Aksjeinnbydelse

Undertegnede innbyr herved til offentlig tegning av aksjer til dannelse av

EYSTEIN FORLAG A.S

hvis formål er forlagsvirksomhet og hva dermed står i forbindelse, samt deltagelse i andre selskaper.

Aksjekapitalen blir minimum kr. 10 00.—, maksimum kr. 25 000.— fordelt på henholdsvis 200 og 500 aksjer a 50 kroner lydende på navn.

Selskapets forretningskontor blir i Oslo.

Aksjenes omsettelighet er begrenset, idet St. Olavs Forbund har forkjøpsrett til enhver frivillig eller tvungen overdragelse. St Olavs Forbund må gi svar om det akter å tre inn i den nye eiers rettigheter senest 30 dager etter at Forbundet har fått underretning om aksjeoverdragelsen. St. Olavs Forbund plikter ikke å betale høyere pris for aksjen enn dens pålydende. En aksjonær som ønsker å selge sine aksjer, plikter å underrette St. Olavs Forbund om det. Hvis St. Olavs Forbund ikke benytter sin forkjøpsrett, må overdragelsen for å være gyldig godkjennes av styret.

Tegningen foregår i St. Olav's ekspedisjon, Akersvn. 5, Oslo, eller ved stifterne i tiden 1. des. 1948 til 1. mars 1949. Ve dtegningen deponeres 10 prosent av det tegnede beløp med kr. 5.— pr. aksje, som innsettes på tegnerens navn i Christiania Bank og Kreditkasse, Oslo. Restbeløpet innkalles etter styrets nærmere bestemmelse etter at selskapet er konstituert.

Innbyderne forbeholder seg rett til å godkjenne, stryke eller redusere en hvilken som helst tegning.

Den konstituerende generalforsamling innkalles med minst 8 dagers varsel ved brev til hver godkjent tegner.

Ulla Vedel Berrum, Honoré L. Barra, Carl P. Wright,
10 aksjer. 20 aksjer. 20 aksjer.

Alf Høgh, Kirsten Rydberg, Wilfred Fiala,
5 aksjer. 5 aksjer. 2 aksjer.

St. Olavs Forbund
Wilfred Fiala — Johs. Hongsto
20 aksjer.

TEGNINGSBLANKETT

(Må ikke fraklippes)

I henhold til ovenstående aksjeinnbydelse tegner jeg meg/ vi oss for

aksjer a kr. 50.— pålydende

i Eystein Forlag A/S til pari kurs.

Til dekning av 10 prosent margin vedlegges kr..... i sjekk/kontanter.

Navn:

Stilling:

Adresse:

Skattekommune:

(underskrift)

Til St. Halvards, St. Olavs og Oslo omegns
menigheter

Aftenunderholdning

til inntekt for «Feriehjemmet».

Barneaften lørdag 26. febr. kl. 5 (17).

Entré 10 øre.

Barna opptre. — Tombola.

Søndag 27. febr. kl. 19.30.

Prolog — illustrert av barn med
lek og «dans».

Ungdomslaget assisterer.

Musikk — Kafé — Tombola.

Entré 50 øre.

Loddsalg fra kl. 13.

Mariakongregasjonen.

Spesialforretningen i

RUSTFRITT STAL

for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II (Morgenbl. gård)

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlgr.adr.: RUSTFRIKNUT

NEBB

er stedet for
alt elektrisk

Ø. Slottsgt. 8, Oslo Telefon 42 19 54

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo.

Tlf. 41 07 76.

Tapeter — Linoleum.

Vår Frue Hospitals basar

åpnes 26. februar i Hospitalet, Ullevålsveien 2, Oslo.
Støtte i form av gaver og ved kjøp av lodder mottas med
takknemlighet.

St. Josephsøstrene.

UNGDOMMEN utfordrer!

RESERVÉR

MANDAG

DEN 28. MARS

Følg med i neste nummer!

KRISTNE
OG IKKE KRISTNE
TANKER OM EKTESKAP
OG FAMILIELIV

Av magister Daniel Haakonsen

I særtrykk (23 s.) kr. 0.50.

BØNNEBOK

for katolske kristne

atter på lager.

St. Olavs Forlag - Oslo

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsv. 1, Oslo.

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

Trykksaker — Protokoller
Kontorrekvisita

WITTUSEN & JENSEN A/S

Tlf. 42 18 80 (centralbord) - Oslo

HANS KARLSEN
MALERFORRETNING

Utfører all slags
malerarbeid.

Tordenskjoldsgt. 6 B.

Tlf. 41 07 76 — Oslo

Johan Olsen & Sønner

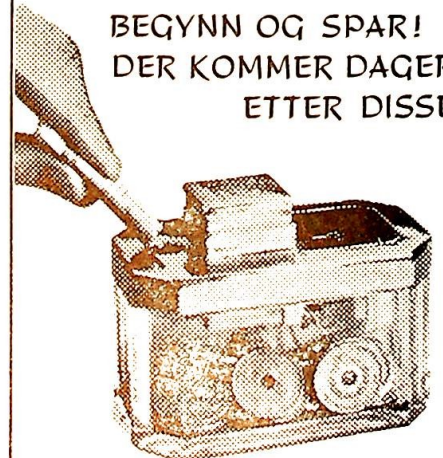
Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

BEGYNN OG SPAR!
DER KOMMER DAGER
ETTER DISSE

„KLAR”
Fåes i banker over hele landet